

Male komunalne čistilne naprave in pretočne greznice z odvajanjem preko filtracije ali infiltracije

Konec leta 2015 je začela veljati nova državna uredba o odvajanju in čiščenju komunalnih odpadnih voda. Na območjih, kjer je to mogoče, je priključitev na javno kanalizacijsko omrežje obvezna. Izven teh območij pa velja, da morate lastniki nepretočnih greznic upoštevati sledeče.

- Če je bila pretočna greznica zgrajena po predpisih, veljavnih v času gradnje, morate greznico zamenjati ali opustiti in urediti malo komunalno čistilno napravo **najpozneje ob prvi rekonstrukciji objekta**.
- Če pa odpadna voda iz objekta odteka v okolje brez vsakršnega čiščenja ali greznica ni bila narejena po prepisih, pa je rok **konec leta 2021**. To velja tudi tam, kjer obstoječa ureditev odvajanja oz. greznica ni skladna s predpisi, ki so veljali časa gradnje objekta.

Pretočne greznice z enoto za čiščenje, filtracijo ali infiltracijo

Državna uredba dopušča pretočne greznice z enoto za čiščenje, filtracijo ali infiltracijo. Te morajo ustrezati zahtevam standardov SIST EN 12566-1 ali SIST EN 12566-4 ali tehničnim zahtevam iz uredbe. Odvajanje komunalne odpadne vode mora biti zagotovljeno preko predizdelane enote za čiščenje komunalne odpadne vode v skladu s standardom SIST EN 12566-6, če gre za neposredno odvajanje v vodotok ali za posredno odvajanje v podzemno vodo, preko filtrirne naprave za predčiščene hišne odpadne vode v skladu s standardom SIST-TP CEN/TR 12566-5, če gre za neposredno odvajanje v vodotok, ali preko sistema za infiltracijo v tla v skladu s standardom SIST-TP CEN/TR 12566-2, če gre za posredno odvajanje v podzemno vodo.

Pretočna greznica mora ustrezati naslednjim pogojem:

- pri dimenzioniranju se upošteva dnevna količina komunalne odpadne vode, 150 litrov na osebo na dan, razen če gre za stavbo za kratkotrajno nastanitev brez restavracije ali drugo gostinsko stavbo za kratkotrajno nastanitev (npr. planinska kočja, gorsko zavetišče ali dom ali lovski kočja), kjer oskrba s pitno vodo iz javnega vodovoda ni zagotovljena in se upošteva dnevna količina komunalne odpadne vode 30 l/osebo na dan;
- njena koristna prostornina znaša najmanj 2 m³ na osebo, razen če gre za stavbo za kratkotrajno nastanitev brez restavracije ali drugo gostinsko stavbo za kratkotrajno nastanitev (npr. planinska kočja, gorsko zavetišče ali dom ali lovski kočja), kjer oskrba s pitno vodo iz javnega vodovoda ni zagotovljena in njena koristna prostornina znaša najmanj 0,5 m³ na osebo, vendar ne manj kot 6 m³;
- ima tri prekate, pri čemer prostornina prvega prekata dosega približno polovico celotne prostornine pretočne greznice;
- je izvedena tako, da je preprečeno puščanje ali uhajanje njene vsebine v okolje;
- je izvedena tako, da je zagotovljeno njeno odzračevanje in
- je zagotovljeno ravnanje z blatom v skladu z zakonodajo.

Male komunalne čistilne naprave (MKČN)

Na voljo je več vrst malih komunalnih čistilnih naprav, ki se razlikujejo po tehnološki zasnovi, kar pomeni, da so metode čiščenja različne. MKČN delimo glede na postopek čiščenja, oziroma načina razgradnje odpadne vode. Ločimo tako anaerobno biološko razgradnjo, ki poteka brez dodajanja kisika (ponikovalno polje, filtracijski vodi), aerobno biološko razgradnjo (s pritrjeno biomaso ali s suspenzijo aktivnega blata) in naravne postopke čiščenja (lagune in rastlinsko čistilno napravo).

Pri čiščenju komunalne odpadne vode se na začetku procesa izločijo neraztopljene snovi, mehanski delci in odpadki. Sledi biološka razgradnja z mikroorganizmi, ki razgradijo raztopljene organske snovi - te namreč uporabijo kot hranilo. Pri takšni razgradnji se mikroorganizmi razmnožijo, tako nastaja aktivno blato. To se loči od prečiščene vode z usedanjem, prečiščena voda pa odteka v okolje. Del blata, ki se je usedlo, se vrača v proces biološke razgradnje in s tem zagotavlja ustrezno čiščenje odpadne vode. Del usedlega blata, torej odvečno blato, pa je treba občasno odstraniti iz čistilne naprave. Zakonska zahteva za odvoz odvečnega blata je na vsake 3 leta.

Kupljena naprava z vsemi dokazili in certifikati, ki jih takšne naprave morajo imeti, še ni dokončno zagotovilo, da bo po vgradnji naprava ustrezno delovala. Napravo je treba strokovno vgraditi in jo nato ves čas njenega delovanja tudi ustrezno upravljati. Odgovornost za ta del prevzema uporabnik, torej lastnik objekta iz katerega se odpadne vode čistijo v MKČN. Ustreznost delovanja MKČN pod velikostjo 50 PE se potrdi s prvimi meritvami, ki jih lahko izvede le pooblaščen izvajalec monitoringa odpadnih vod (npr. Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano) v 3 do 9 mesecih po začetku obratovanja. Obvezne preglede MKČN opravlja izvajalec javne službe (v občini Preddvor je to Komunala Kranj). Prvi pregled je naslednje koledarsko leto po izvedbi prvih meritev. Pregledi nato sledijo na vsake tri leta.

Pri izbiri MKČN je potrebno preveriti nekaj glavnih tehničnih elementov:

- zmožljivost naprave, izražena v PE, je odvisna od števila oseb, ki bivajo v objektu;
- kakšni so pogoji gradnje, torej kako velika je naprava, kako jo bo mogoče umestiti v prostor, ali imate možnost razvoda elektrike, prisotnost podtalnice, ali je površina nad MKČN povozna ali ne;
- kam se lahko odvede prečiščena voda;
- kakšen bo dostop do MKČN, da bodo mogoči izčrpavanje blata, servisiranje in kontrola delovanja;
- kako pogosto je treba odvažati blato iz MKČN, kar je navedeno v navodilih za uporabo.

Vsaka vrsta MKČN ima svoje posebnosti, kar pomeni, da morajo prodajalci, torej strokovnjaki, uporabnika jasno seznaniti z vsemi značilnostmi take naprave, pogoji vgradnje in uporabe ter morebitnimi omejitvami. Potrebno je upoštevati možnosti vgradnje, kakšen je način uporabe, ali je naprava primerna za denimo nestalno naseljene objekte. Prodajalci morajo uporabniku pri izbiri ustreznega MKČN ponujati korektno podporo ter zagotoviti ustrezno raven servisa in svetovanja oziroma upravljanja MKČN tudi v času zagona takšne naprave in poznejše uporabe.

Lastniki hiš se lahko dogovorijo o postavitvi ene male komunalne čistilne naprave za več hiš. Praviloma bi bil strošek takšne naprave na posamezno enoto, torej hišo, nižji. Koristno je, da posamezniki uporabniki sklenejo pogodbo, saj so kot lastniki takšne naprave odgovorni za njeno delovanje.

Kdor vgradi MKČN, lahko uveljavlja olajšavo na okoljske dajatve. Okoljska dajatev je dajatev zaradi obremenjevanja okolja, ki nastane pri odvajanju odpadne vode iz objekta. Če se ta voda ne prečisti na ustrezno raven, uporabniki plačujejo polno okoljsko dajatev. **Če se odpadne vode ustrezno prečistijo v MKČN, uporabnik plača samo še desetino okoljske dajatve, torej je oproščen plačila 90 odstotkov okoljske dajatve.** Ustreznost čiščenja se potrdi z izdelavo poročila o prvih meritvah, ki ga lahko izdelata le pooblaščen izvajalec monitoringa odpadnih vod.

Seznam malih komunalnih čistilnih naprav, ki ustrezajo zakonskim predpisom je objavljen na spletnih straneh Zbornice komunalnega gospodarstva:

https://www.gzs.si/zbornica_komunalnega_gospodarstva/Novice/ArticleId/51700/seznam-mkcn-ki-nadan-18112015-izpolnjujejo-pogoje.